

Pradžia>Teisės specialistų paieška>Teisinių profesijų rūšys

Teisinių profesijų rūšys

Austrija

Šiame puslapyje pateikiama teisininkų profesijų Austrijoje apžvalga.

Teisininkų profesijos. Įvadas

Šiuo metu (2023 m. duomenimis) bendrosios kompetencijos teismų srityje, t. y. civilinių, baudžiamųjų, darbo ir socialinės teisės bylų srityje, dirba apie **1 850 profesionalių teisėjų (aktyviais visos darbo dienos ekvivalentais, įskaitant Aukščiausiąjį Teismą)**. Apie 700 teismų specialistų yra atsakingi už didelę teismų sistemos dalį. Dar apie 600 profesionalių teisėjų dirba administraciniuose teismuose.

Be to, kai kuriose teisminėse procedūrose pasitelkiami **nespecialistai**, kurie dirba savanoriškai. Jie, be kita ko, gali būti tarėjai arba prisiekusieji baudžiamosiose bylose ir specialieji teisėjų padėjėjai, dirbantys su komercinėmis, darbo ir socialinėmis bylomis, taip pat tam tikromis administracinėmis bylomis.

Yra apie **480 prokurorų (2023 m. aktyviais visos darbo dienos ekvivalentais, be kita ko, Generalinėje prokuratūroje, bet neįskaitant centrinės institucijos)**. **3 799** asmenys dirba **kalėjimų sistemoje (remiantis 2019 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, aktyviais visos darbo dienos ekvivalentais, įskaitant Kalėjimų departamento narius)**. Šis skaičius apima iš viso 3 214 kalėjimo prižiūrėtojų (įskaitant besistažuojančius prižiūrėtojus).

1. Teisėjai

Teisėjų mokymas ir skyrimas

Norint būti paskirtam **bendrosios kompetencijos teismų** teisėju, būtina turėti bent ketverių metų teisinio darbo patirtį ir baigus teisės studijas būti sėkmingai išlaikius teisėjo pareigų egzaminą.

Dalį profesinės patirties sudaro bent 7 mėnesių stažuotė teisme (teismo praktika, anksčiau vadinta „teismo metais“), į kurią turi teisę absolventės ir kuri taip pat yra būtina sąlyga norintiems tapti advokatu arba notaru. Likusi privaloma profesinė praktika paprastai įgyjama praėjus specialų teisėjo kaip stažuotojo parengimą teisme, tačiau ji taip pat gali būti įgyjama vykdant kitą teisinę veiklą, pavyzdžiui, atliekant advokato stažuotę.

Kasmet į parengiamąjį mokymą priimama apie 100 advokatų stažuotojų. Teisėjų rengimo programa (įskaitant stažuotę teisme) iš esmės trunka ketverius metus ir ji atliekama apylinkių teismuose, apygardos teismuose, prokuratūrose, kalėjimuose, aukų apsaugos arba pagalbos aukoms centruose arba advokato kontoroje, notaro biure ar Finansų prokuratūroje. Dalis šio mokymo gali būti rengiama ir Aukštesniajame apygardos teisme, Aukščiausajame Teisme, Federalinėje teisingumo ministerijoje, Įkalinimo įstaigų departamente, probacijos tarnybos centruose, teisės patikėtinių asociacijose ar jaunimo reikalų tarnybose, teisinės apsaugos komisaro tarnyboje arba finansų sektoriuje (pvz., tinkamose įmonėse). Teisėjų rengimo programa baigiama laikant teisėjų tarnybos egzaminą. Asmenims, keičiantiems karjeros kelią po to, kai įgijo profesinės patirties kitose teisminėse profesijose, atitinkamai sutrumpinamas mokymosi laikotarpis. Asmuo, kuris jau išlaikė advokato arba notaro egzaminą, turi laikyti tik papildomą, o ne teisėjo egzaminą.

Sėkmingai išlaikius teisėjo egzaminą, turi būti pateiktas prašymas užimti laisvą teisėjo ar prokuroro pareigybę.

Teisėjų rengimo programos **administraciniuose teismuose** nėra; tačiau administracinių teismų teisėjai privalo turėti bent 5 metų profesinę patirtį (pvz., eidami pareigas administracinėje institucijoje) ir nelaiko egzamino.

Bendrosios kompetencijos teismų teisėjai gali pereiti dirbti į administracinius teismus. Administracinio teismo teisėjai taip pat gali būti paskirti bendrosios kompetencijos teismo teisėjais po penkerių metų tarnybos administraciniuose teismuose.

Teisėją arba prokurorą paprastai skiria federalinis teisingumo ministras. Teisė skirti į pareigas (tik į tam tikras) suteikiama federaliniam prezidentui. Tuo tarpu apygardos administracinio teismo teisėjus skiria atitinkamos provincijos vyriausybė. Teisėjais arba prokurorais gali būti skiriami tik Austrijos piliečiai.

Teisėjų statusas

Į **federalinius bendrosios kompetencijos ir administracinius teismus** paskirti teisėjai yra federaliniai valstybės tarnautojai. Be Federalinio konstitucinio įstatymo (vok. *Bundes-Verfassungsgesetz*, B-VG), pagrindinis teisės šaltinis, susijęs su teisėjų mokymu ir profesiniu statusu, yra **Teisėjų ir prokurorų tarnybos įstatymas** (vok. *Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz*, RStDG). Įstatyme įtvirtinta daugybė nuostatų (įskaitant, pvz., drausminės atsakomybės teisę ir tarnybinius nuostatus), taikomų tiek teisėjams, tiek prokurorams.

Į **apygardos administracinius teismus (vok. *Landesverwaltungsgerichte*)** paskirti teisėjai yra atitinkamos provincijos valstybės tarnautojai. Jų profesinis statusas reglamentuojamas Federaliniame konstituciniame įstatyme ir konkrečiuose provincijos teisės aktuose.

Visi profesionalūs teisėjai skiriami neribotam terminui ir išeina į pensiją to mėnesio, kurį jiems sueina 65 metai, pabaigoje.

Pagal Federalinio konstitucinio įstatymo 87 ir 88 straipsnius teisėjai, kaip nepriklausomi valstybės pareigūnai, aiškina teisę ir nagrinėja bylas. Šis nepriklausomumas reiškia teisėjų teisę nesivadovauti jokiais nurodymais (dalykinis nepriklausomumas) ir tai, kad jie negali būti atleisti iš pareigų ar perkelti į kitas pareigas (asmeninis nepriklausomumas). Teisėjai vadovaujasi tik įstatymais ir sprendimus priima pagal savo teisinius įsitikinimus. Jie taip pat nėra įpareigoti vadovautis anksčiau priimtais kitų teismų sprendimais panašiais teisės klausimais (precedentais).

Išskyrus atvejus, kai teisėjai išeina į pensiją pasiekę įstatymo nustatytą amžių, jie gali būti prieš savo valią atleisti iš pareigų, perkelti į kitas pareigas ar išleisti į pensiją tik įstatymų nustatytais aplinkybėmis ir būdais, remiantis atitinkamu teismo sprendimu (Austrijos Federalinio konstitucinio įstatymo 88 straipsnis).

Teisėjai turi specialų konstitucinį statusą tik vykdę savo teismines funkcijas (kai vykdo visą įstatymu pavestą teisminę veiklą ir paskirsto bylas), o ne teismų administravimo, kurį taip pat vykdo teisėjai, srityje. Išimtis taikoma teismo administracinėms byloms, kurios turi būti nagrinėjamos kolegijose arba komisijose (pvz., bylų paskirstymas, pasiūlymai dėl skyrimo). Kitais atvejais teisėjai privalo laikytis aukštesniųjų teisėjų nurodymų. Veiklos paskirstymu teisėjams užtikrinama Konstitucijoje garantuota teisė, kad bylą išnagrinės teisėjas.

Funkcijos ir pareigos

Teisėjai yra atsakingi už **civilinių ir baudžiamųjų bylų nagrinėjimą**. Administracinės ir konstitucinės teisės bylose jie vykdo **administracinės teisės priežiūros ir konstitucinės apsaugos funkcijas**.

Teisinė atsakomybė

Drausminių bylų teismas: teisėjai, kurie dėl savo kaltės pažeidžia savo profesines ir etines pareigas, turi atsakyti prieš drausminių bylų teismą. Bendrosios kompetencijos teisėjų drausminių bylų teismas yra įkurtas prie aukštesniojo apygardos teismo arba prie Aukščiausiojo Teismo, jį sudaro tik teisėjai.

Drausminių bylų teismas taip pat nagrinėja prokurorų drausminius pažeidimus. Tos pačios drausmės taisyklės, išskyrus kelias išimtis, taikomos federalinių administracinių teismų teisėjams. Priešingai, apygardos administracinio teismo teisėjų drausmės taisyklės nustatytos atitinkamuose provincijos teisės aktuose.

Baudžiamųjų bylų teismas: jeigu dėl savo kaltės pažeidžiant profesines pareigas kartu yra padaroma nusikalstama veika (pvz., piktnaudžiavimas pareigomis), teisėjai (ir prokurorai) turi atsakyti baudžiamųjų bylų teisme.

Civilinių bylų teismas: šalys, kurios dėl neteisėto teisėjo (arba prokuroro) elgesio esant jo kaltei patyrė žalą, gali reikalauti žalos atlyginimo iš valstybės. Jeigu teisėjas (arba prokuroras) tai padarė tyčiaisiais veiksmais ar dėl didelio aplaidumo, valstybė gali pareikalauti atlyginti jos kompensuotą žalą regreso tvarka.

2. Prokurorai

Organizacinė struktūra

Iš esmės prokuratūros įstaigų hierarchinė organizacinė struktūra atitinka teismų organizacinę struktūrą.

Kiekviename iš 16 pirmosios instancijos teismų, kurie turi jurisdikciją nagrinėti baudžiamąsias bylas, veikia prokuratūra. Be to, veikia Kovos su ekonominiais nusikaltimais ir korupcija prokuratūra (vok. *Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft*), kuri turi kompetenciją visoje Austrijoje. Kiekviename aukštesniajame apygardos teisme yra aukštesnioji prokuratūra, o Aukščiausiąjame Teisme veikia Generalinė prokuratūra. Aukštesniosios prokuratūros ir Generalinė prokuratūra yra tiesiogiai pavaldžios federaliniam teisingumo ministrui.

Prokurorų mokymas ir skyrimas

Prokurorų mokymo sistema panaši į bendrosios kompetencijos teisėjų mokymą.

Prokuroru gali būti skiriamas tik asmuo, atitinkantis paskyrimui teisėju keliamus reikalavimus.

Į laisvas nuolatines prokurorų – kaip ir teisėjų – darbo vietas skelbiamas viešas konkursas. Teisę skirti prokurorus turi federalinis prezidentas, tačiau lygiai taip, kaip ir pagal teisėjų skyrimo tvarką, teisę skirti prokurorus į daugumą nuolatinių prokuroro pareigybų yra deleguota federaliniam teisingumo ministrui.

Prokurorų statusas

Prokuratūros yra atskiros teisminės institucijos, **tačiau jos neturi nepriklausomumo**. Prokuratūros įstaigų struktūra yra hierarchinė – jos privalo laikytis aukštesniųjų prokuratūrų nurodymų ir galiausiai federalinio teisingumo ministro nurodymų.

Teisė duoti tokius nurodymus išsamiai reglamentuojama įstatymais. Aukštesnioji prokuratūra arba federalinis teisingumo ministras nurodymus gali duoti tik raštu ir turi būti pridedami nurodymo motyvai. Be to, gauti nurodymai įtraukiami į baudžiamosios bylos medžiagą. Prieš duodamas nurodymą, federalinis ministras privalo konsultuotis su patariamąja taryba nurodymų klausimais (vok. *Weisungsrat*). Federalinis teisingumo ministras yra atsakingas ministerijos lygmeniu ir privalo atsiskaityti ir teikti informaciją parlamentui.

Atskirų prokuratūrų darbuotojai privalo laikytis įstaigos vadovo duotų nurodymų. Tačiau jeigu darbuotojai mano, kad nurodymas neteisėtas, jie gali reikalauti raštiško nurodymo ir netgi prašyti atleisti juos nuo atitinkamos baudžiamosios bylos nagrinėjimo.

Funkcijos ir pareigos

Prokuratūros yra specialios **nuo teismų atskirtos įstaigos**. Jų funkcija – **užtikrinti viešojo intereso apsaugą vykdant baudžiamąjį teisingumą**. Tai reiškia atsakomybę už nusikalstamos veikos **tyrimo procedūrą**. Prokuratūros taip pat atsako už kaltinimų pateikimą ir kaltinimo palaikymą baudžiamosiose bylose. Dėl to jos dar vadinamos **kaltinimo įstaigomis**.

Prokurorai yra atsakingi už **kaltinamųjų aktų perdavimą teismui ir kaltinimo palaikymą** apygardos teisme ir apylinkės teismuose, esančiuose atitinkamo apygardos teismo jurisdikcijoje. Paprastai **apylinkės prokurorai** perduoda kaltinamąjį aktą apylinkės teismams. Tai yra specialiųjų žinių turintys pareigūnai, tačiau mokslinis laipsnis jiems nėra būtinas.

Ypatingą statusą turi Kovos su ekonominiais nusikaltimais ir korupcija prokuratūra, kurios jurisdikcijai visoje šalyje visų pirma priklauso piktnaudžiavimo tarnyba ir ekonominiai nusikaltimai dėl didesnės kaip 5 000 000 EUR sumos. Be to, į šios prokuratūros kompetenciją patenka finansiniai nusikaltimai, susiję su didesne nei 5 000 000 EUR suma, socialinio sukčiavimo sunkinančiomis aplinkybėmis bylos, apgaulingo bankroto sunkinančiomis aplinkybėmis bylos (vok. *kridatträchtiges Verhalten*), taip pat, be kita ko, nusikalstamos veikos pagal Atvirųjų akcinių bendrovių įstatymą arba Uždarųjų akcinių bendrovių įstatymą, padarytos atitinkamai didelėse įmonėse (kurių akcinis kapitalas ne mažesnis kaip 5 000 000 EUR arba kuriose dirba daugiau kaip 2 000 darbuotojų).

Aukštesniosios prokuratūros užima aukštesnę hierarchinę padėtį nei prokuratūros ir veikia prie Vienos, Graco, Linco ir Innsbruko aukštesniųjų apygardos teismų. Aukštesniosios prokuratūros **ne tik pateikia kaltinimus aukštesniajame apygardos teisme**, bet ir atsako už **visų jos jurisdikcijoje esančių prokuratūrų priežiūrą** ir yra tiesiogiai pavaldžios federaliniam teisingumo ministrui.

Generalinė prokuratūra, veikianti prie Aukščiausiojo Teismo, turi specialų statusą. Ji **tiesiogiai atskaitinga federaliniam teisingumo ministrui** ir neturi teisės savarankiškai duoti nurodymų prokuratūroms arba aukštesniosioms prokuratūroms. Ji taip pat neteikia jokių kaltinimų; vietoje to jai pavesta **teikti pagalbą Aukščiausiam Teismui**. Visų pirma ji įgaliota baudžiamosiose bylose, kuriose šalys negali (arba nebegali) pateikti apeliacijos, pareikšti vadinamąjį skundą dėl negaliojimo, kuriuo siekiama užtikrinti įstatymų laikymąsi. Taip Generalinė prokuratūra vykdo svarbią funkciją užtikrinant **vienodą teisės taikymą ir teisinio tikrumo principo laikymąsi** baudžiamosiose bylose.

Teisinė atsakomybė

Prokurorų drausminė, baudžiamoji ir civilinė atsakomybė reglamentuojama taip pat kaip ir atitinkama bendrosios kompetencijos teismų teisėjų atsakomybė.

3. Vyresnieji teismo specialistai

Organizacinė struktūra

Vyresnieji teismo specialistai (vok. *Diplomrechtspfleger*innen*) yra labai svarbus Austrijos teismų sistemos ramsčiai. Šiuo metu daugiau kaip 80 proc. visų teismo sprendimų civilinėse bylose pirmąja instancija priima vyresnieji teismo specialistai, kurių šiuo metu yra daugiau kaip 700.

Vyresniųjų teismo specialistų mokymas

Į mokymus vyresniojo teismo specialisto pareigoms eiti priimami tik tie asmenys, kurie išlaikė mokyklos baigimo egzaminą arba įgijo profesinę kvalifikaciją. Mokymai trunka trejus metus ir juos sudaro darbas teisme, įskaitant potvarkių rengimą atitinkamoje darbo srityje, dalyvavimas bendruose ir su darbo sritimi susijusiuose mokymo kursuose ir atitinkamų egzaminų išlaikymas. Išlaikius vyresniojo teismo specialisto egzaminą ir jeigu įvykdomi kiti Vyresniųjų teismo specialistų įstatymo (vok. *Rechtspflegergesetz*) 3 straipsnyje išvardyti reikalavimai, federalinis teisingumo ministras kandidatui į vyresniusius teismo specialistus įteikia diplomą. Diplome turi būti nurodyta darbo sritis. Gavęs šį diplomą, kandidatas į vyresniusius teismo specialistus turi įgaliojimus federalinėje teritorijoje vykdyti teisminę veiklą, susijusią su jo darbo sritimi, todėl gali dirbti vyresniuoju teismo specialistu.

Vėliau aukštesniojo apygardos teismo pirmininkas privalo nustatyti, į kurį teismą ir, jei tinkama, kuriam laikui paskirti konkretų vyresnįjį teismo specialistą. Teisme, kurį nustato pirmininkas, vyresnįjį teismo specialistą teismo vadovybė (teismo pirmininkas arba vadovas) paskiria dirbti į konkretų skyrių, kuriam vadovauja teisėjas, o kartais į kelis skyrius.

Vyresniųjų teismo specialistų statusas

Vyresnieji teismo specialistai yra specialų mokymą praėję teismo pareigūnai, kuriems pagal Austrijos Federalinio konstitucinio įstatymo 87a straipsnį ir Vyresniųjų teismo specialistų įstatymą pavesta atlikti visus tiksliai aprašytus darbus pirmosios instancijos teismuose nagrinėjant civilines bylas. Atlikdami šias

pareigas, jie privalo laikytis teisėjo, paskirto atsakingu už bylą pagal darbo paskirstymą teisme, duodamų nurodymų. Teisėjai gali bet kada pasilikti bylą nagrinėti patys arba perimti bylą nagrinėti patys. Vyresniųjų teismo specialistų priimtus sprendimus galima ginčyti tokia pat tvarka kaip ir teisėjų sprendimus. Paprastai vyresnieji teismo specialistai dažniausiai dirba savarankiškai. Teisėjai nurodymų paprastai neduoda, nurodymai duodami labai retai.

Funkcijos ir pareigos

Vyresnieji teismo specialistai skiriami dirbti šiose srityse:

civilinio proceso, teismo sprendimų vykdymo ir nemokumo procedūrų (skolų suregulavimo procedūrų) srityse;

bylose, kurios sprendžiamos ne ginčo tvarka;

žemės ir laivų registrų bylose;

įmonių registro bylose.

Kiekvienai iš šių sričių yra reikalingas specialus dalykinis pasirengimas ir specialus paskyrimas dirbti vyresniuoju teismo specialistu toje srityje.

Teisėjų ir vyresniųjų teismo specialistų kompetencijos atskyrimas

Vyresniojo teismo specialisto veikla apima ne visus minėtų darbų srityse atliekamus darbus ir priimamus sprendimus. Vyresniajam teismo specialistui tenkantys darbai yra tiksliai išvardyti Vyresniųjų teismo specialistų įstatyme, o veiklos aprėptis įvairiose darbo srityse yra skirtinga.

Vyresniųjų teismo specialistų įstatyme nustatytos veiklos sritys, kuriose vyresnieji teismo specialistai dirba individualiai. Šiose veiklos srityse vyresniesiems teismo specialistams priskiriamos konkrečios pareigos (pvz., veiklos sritis nemokumo bylose apima apylinkių teismuose nagrinėjamas bankroto bylas).

Žinoma, tam tikros pareigos paliekamos teisėjams.

Be to, kiekvieną veiklos sritį, be kita ko, sudaro „mokėjimo nurodymo“ procedūrų vykdymas, teismo sprendimų atitinkamoje darbo srityje teisinio poveikio ir galimybės juos įvykdyti patvirtinimas, sprendimai dėl prašymų suteikti teisinę pagalbą bylose, kurias nagrinėja vyresnieji teismo specialistai, ir oficialių funkcijų vykdymas, remiantis teisminės pagalbos prašymu, kurį pateikia nacionalinis teismas arba nacionalinė institucija.

4. Advokatai

Bendroji informacija

Advokatai yra kvalifikuoti ir įgaliojimus turintys asmenys, kurie atstovauja šalims įvairiuose teisiniuose ir neteisiniuose procesuose, viešais ir privačiais klausimais visuose Austrijos teismuose ir valdžios institucijose.

Norint verstis advokato profesija Austrijoje, nereikia oficialaus paskyrimo, tačiau tam reikia atitikti toliau išvardytas sąlygas.

Svarbiausi teisiniai pagrindai yra Advokatų kodeksas (vok. *Rechtsanwaltsordnung*, RAO), Oficialusis teisės leidinys (RGBL.) Nr. 96/1896; Advokatų ir advokatų stažuotojų drausmės statutas (vok. *Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter*, DSt), Federalinis teisės leidinys (BGBl.) Nr. 474/1990; Federalinis advokatų tarifų įstatymas (vok. *Bundesgesetz über den Rechtsanwaltsstarif*, RATG), BGBl. Nr. 189/1969; Advokatų egzaminavimo įstatymas (vok. *Rechtsanwaltsprüfungsgesetz*, RAPG), BGBl. Nr. 556/1985, ir Federalinis įstatymas dėl Europos advokatų laisvės teikti paslaugas ir įsisteigimo ir tarptautiniu mastu veikiančių advokatų teisinių paslaugų teikimo Austrijoje (vok. *Bundesgesetz über den freien Dienstleistungsverkehr und die Niederlassung von europäischen Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälten sowie die Erbringung von Rechtsdienstleistungen durch international tätige Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte in Österreich*, EIRAG), BGBl. I Nr. 27/2000.

Advokatams keliami profesiniai reikalavimai

Asmuo, norintis verstis advokato profesija, pirmiausia turi baigti Austrijos teisės studijas, tada turi įrodyti, kad yra bent penkerius metus dirbęs teisinį darbą, iš jų ne mažiau kaip septynis mėnesius – teisme ar prokuratūroje, ir atlikti trejus metus trunkančią advokato-stažuotojo praktiką pas Austrijos advokatą.

Advokato egzaminą, kurį kandidatai privalo išlaikyti, kad galėtų verstis praktika, galima laikyti trejus metus išdirbus praktinį darbą, iš kurių ne mažiau kaip septynis mėnesius – teisme, ir atlikus ne mažiau kaip dvejų metų advokato-stažuotojo praktiką pas advokatą. Be to, kandidatai, norintys laikyti egzaminą, taip pat turi būti dalyvavę advokatams-stažuotojams rengiamuose mokymo kursuose, kurie pagal advokatų rūmų nuostatas yra privalomi.

Pretendentai, atitinkantys tokius reikalavimus, gali būti įrašyti į advokatų sąrašą tuose advokatų rūmuose, kurių kuruojamoje teisminėje jurisdikcijoje jie norėtų verstis praktika.

Užsienio advokatai, kurie yra Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai arba kurios nors kitos Europos ekonominės erdvės susitarimo valstybės ar Šveicarijos piliečiai, tam tikromis sąlygomis taip pat gali:

laikinais gali vykdyti advokato veiklą Austrijoje;

išlaikę profesinį tinkamumo egzaminą, teikti prašymus įtraukti juos į advokatų sąrašą kompetentinguose advokatų rūmuose arba

be jokio išankstinio profesinio tinkamumo egzamino pradėti verstis praktika Austrijoje nurodant savo kilmės šalies profesinį vardą ir po trejų metų faktinės ir nuolatinės profesinės veiklos Austrijoje tapti visaverčiu Austrijos advokatūros nariu.

Tam tikras tiksliai apibrėžtas advokato paslaugas tam tikromis aplinkybėmis Austrijoje laikinai gali teikti ir Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (GATS) valstybės advokatūros narys.

Teisinė atsakomybė

Advokatai, pažeidę savo profesines pareigas arba pakenkę profesijos reputacijai, turi atsakyti prieš vietos advokatų rūmų išrinktą drausmės tarybą.

Drausmės tarybos skiriamos sankcijos gali apimti atitinkamo asmens išbraukimą iš advokatų sąrašo. Sprendimus antrąja instancija priima Aukščiausiojo Teismo ketverto senatas, kurį sudaro du Aukščiausiojo Teismo teisėjai ir du advokatai.

Be to, advokatai, žinoma, taip pat gali būti patraukti baudžiamojon ir civilinėn atsakomybėn.

Advokatų rūmai, Austrijos nacionalinė advokatų asociacija

Visi į konkrečios provincijos advokatų sąrašą įtraukti advokatai sudaro advokatų rūmus (vok. *Rechtsanwaltskammer*). Advokatų rūmai yra viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos ir vykdo veiklą nepriklausomai.

Federaliniu lygmeniu Austrijos advokatų interesus apskritai gina Austrijos nacionalinė advokatų asociacija (vok. *Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*).

Austrijos nacionalinę advokatų asociaciją sudaro devyneri Austrijos advokatų rūmai, o jų atstovų susirinkimą sudaro advokatų rūmų delegatai (

<http://www.rechtsanwaelte.at/>).

5. Notarai

Bendroji informacija

Notarais kaip nepriklausoma ir nešališka prevencinio pobūdžio teisingumo institucija teisės paslaugų naudotojai gali naudotis privatiems teisiniams santykiams reguliuoti.

Pagrindinė notarų pareiga – dalyvauti teisiniuose procesuose ir teikti teisinę pagalbą gyventojams. Notarai sudaro viešuosius aktus, saugo tretiesiems asmenims priklausantį turtą patikėjimo teise, surašo privačius aktus ir atstovauja šalims, dažniausiai ne ginčo tvarka. Be to, notarai veikia kaip teismo patikėtiniai ne ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose. Konkrečiai jie pasitelkiami paveldėjimo procese kaip vadinamieji teismo komisariai.

Notarai užtikrina mirusio asmens turto apsaugą ir perdavimą asmenims, kurie turi teisę jį gauti. Šiam darbui reikalingos specialiosios paveldėjimo teisės ir ne ginčo tvarka vykdomo proceso žinios, o tai taip pat reiškia, kad gyventojai nuolat kreipiasi į notarus pagalbos surašant testamentą ir apskritai patarimo bei atstovavimo paveldėjimo klausimais.

Notarai yra viešieji pareigūnai, tačiau ne valstybės tarnautojai. Jie prisiima komercinę riziką, susijusią su notaro praktika, tačiau tai nėra verslas. Jie panašūs į laisvųjų profesijų atstovus, tačiau būdami teismo komisaris jie yra teismo pareigūnai. Notaro darbas yra pagrindinis užsiėmimas ir negali būti derinamas su advokato veikla.

Notarų skaičių ir jų biurų vietą keičia federalinis teisingumo ministras savo įsakymu. Šiuo metu Austrijoje yra 536 notarų pareigybės (2023 m. balandžio mėn. duomenimis).

Svarbiausi šios veiklos teisiniai pagrindai nustatyti Notariato kodekse (vok. *Notariatsordnung*, NO), RGBI. Nr. 75/1871; Notarinių aktų įstatyme (vok. *Notariatsaktsgesetz*), RGBI. Nr. 76/1871; Notaro tarifų įstatyme (vok. *Notariatstarifgesetz*, NTG), BGBl. Nr. 576/1973; Notarų egzaminavimo įstatyme (vok. *Notariatsprüfungsgesetz*, NPG), BGBl. Nr. 522/1987; Teismo komisarių įstatyme (vok. *Gerichtskommissärsgesetz*, GKG), BGBl. Nr. 343/1970, ir Teismo komisarių tarifų įstatyme (vok. *Gerichtskommissionstarifgesetz*, GKTG), BGBl. Nr. 108/1971.

Mokymai

Bet kuris asmuo, užbaigęs teisės (Austrijos teisės) studijas ir besidomintis notaro profesija, turi susirasti notarą, kuris jį priimtų savo darbuotoju ir įrašytų į kandidatų į notarus sąrašą.

Įrašyti asmenį į kandidatų į notarus sąrašą, kurį tvarko atitinkami notarų rūmai, galima tik tuo atveju, jei tas asmuo turi septynių mėnesių praktinio darbo teisme arba prokuratūroje patirtį ir pirmo įrašymo į kandidatų sąrašą metu jam nebuvo suėję 35 metai.

Kad kandidatui į notarus būtų leista laikyti notaro egzaminą, jis turi dalyvauti privalomuose mokymuose, kuriuos nustato notarų rūmai.

Notaro egzaminas laikomas per du kartus.

Pirmąją egzamino dalį kandidatas į notarus gali laikyti praėjus 18 kandidatavimo mėnesių, tačiau šią dalį privalo išlaikyti ne vėliau kaip iki penktųjų kandidatavimo metų pabaigos, priešingu atveju jis bus pašalintas iš kandidatų į notarus sąrašo.

Antrąją dalį galima laikyti praėjus ne mažiau kaip dar vieniems praktinio darbo kandidatų į notarus metams. Antrąją notaro egzamino dalį privaloma išlaikyti ne vėliau kaip per dešimt metų nuo kandidatavimo pradžios, priešingu atveju asmuo bus pašalintas iš kandidatų į notarus sąrašo.

Paskyrimas

Apie atsilaisvinusias arba naujai įsteigtas notarų pareigybes turi būti skelbiama viešai. Pagal įstatymą (Notariato kodekso 6 straipsnis), be kita ko, reikalaujama, kad pareiškėjai užimti notaro pareigas atitiktų šias sąlygas:

būti ES arba EEE valstybės narės arba Šveicarijos piliečiai;

būti sėkmingai užbaigę Austrijos teisės studijas;

būti išlaikę notaro egzaminą ir

galėti įrodyti septynerių metų teisinio darbo patirtį, įskaitant ne mažiau kaip trejus metus nuo notaro egzamino išlaikymo būnant kandidatų į notarus.

Tačiau šie būtinieji reikalavimai nesuteikia teisės būti paskirtam notarui. Įdarbinimo procedūros metu pareiškėjus įvertina ir jų eilės sąrašą sudaro notarų rūmai, kuriems priskirta teritorinė jurisdikcija, o po to – atsakingo apygardos teismo ir aukštesniojo apygardos teismo personalo skyriai ir lemiamą reikšmę šiuo atveju turi faktinis darbo stažas. Notarų rūmai ir abu personalo skyriai federaliniam teisingumo ministrui teikia po tris asmenis. Nors ministro šis teikimas nesaisto, paprastai jis paskiria tik sąraše esančius pareiškėjus.

Asmuo gali užsiimti notaro praktika iki kalendorinių metų, einančių po metų, kai asmeniui suėjo 70 metų, sausio 31 d. Oficialiai perkelti notarą į kitą notaro pareigybę negalima.

Notarų priežiūra; teisinė atsakomybė

Dėl notarų atliekamų pareigų sudarant viešus aktus ir teismo komisarių vaidmens jiems taikoma ypatinga priežiūra. Notarų priežiūrą vykdo federalinis teisingumo ministras, Teisingumo administravimo departamentas ir tiesiogiai notarų rūmai.

Notarams galioja atskira drausminė teisė. Atsakomybę už drausmės pažeidimus pirmąją instanciją taiko aukštesnysis apygardos teismas kaip notarų drausmės teismas, antrąją instanciją – Aukščiausiasis Teismas kaip notarų drausmės teismas. Nagrinėjančių bylą komisijų sudėtyje kiekvienu atveju turi būti notarų. Sankcijos, kurias gali skirti drausmės teismas, apima pašalinimą iš pareigų. Sankcijas už administracinės teisės pažeidimus taiko notarų rūmai. Be drausminės atsakomybės, notarai, žinoma, atsako ir pagal baudžiamąją bei civilinę teisę.

Veikdami kaip teismo komisaris, notarai baudžiamojoje teisėje laikomi valstybės tarnautojais ir todėl atsako už profesinį aplaidumą, įskaitant visų pirma piktnaudžiavimą suteiktais įgaliojimais. Jų atsakomybė pagal civilinę teisę reglamentuojama kitaip. Jei notaras veikia kaip teismo komisaris, jiems taikomos tos pačios atsakomybės sąlygos kaip ir teisėjams bei prokuratoriams. Todėl šalys negali tiesiogiai pareikšti ieškinio notarams ir atsakovu ieškinyje dėl žalos atlyginimo privalo nurodyti valstybę. Tyčios ar didelio aplaidumo atveju valstybė gali pareikšti atgręžtinį reikalavimą. Išskyrus tuos atvejus, kai veikia kaip teismo komisaris, notarai tiesiogiai atsako prieš šalį pagal civilinę teisę.

Notarų kolegijos, Austrijos nacionaliniai notarų rūmai

Federalinėje provincijoje praktikuojantys notarai arba tos provincijos kandidatų į notarus sąraše esantys asmenys sudaro notarų kolegiją. Vienos, Žemutinės Austrijos ir Burgenlando federalinės provincijos turi savo bendrą kolegiją; bendrą kolegiją turi ir Tirolio bei Forarlbergo federalinės provincijos.

Kolegija atsako už profesijos garbės ir orumo išsaugojimą ir atstovavimą profesijos narių interesams.

Kiekviena notarų kolegija turi iš savo narių tarpo išsirinkti notarų rūmų narius. Notarų rūmus sudaro vienas notaras, einantis pirmininko pareigas, ir šeši notarai (Vienoje – dvylika) bei trys kandidatai į notarus (Vienoje – šeši), einantys narių pareigas.

Austrijos nacionalinius notarų rūmus (vok. *Österreichische Notariatskammer*) sudaro provincijų notarų rūmai. Austrijos nacionaliniai notarų rūmai atstovauja notarams ir gina jų teises bei interesus klausimais, susijusiems su Austrijos notariais apskritai, arba atskirų notarų rūmų kompetencijos ribas viršijančiais klausimais.

Susijusios nuorodos

Teisinių profesijos. Austrija

Paskutinis naujinimas: 26/10/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.